

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU BAŞKANLIĞI
Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü

Sayı : 12758526-952.02.08-E.153559

27/02/2019

Konu : Seçim Uygulamalarına İlişkin Öneriler
ve Uygulamalar Hakkında Değerlendirmeler

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASINA
Necatibey Cad. No:88/7 Çankaya/ANKARA

İlgi : a) 22/01/2019 tarih ve 021 sayılı yazınız.
b) 13/11/2018 tarih ve 347 sayılı yazınız.

İlgi (b)'de kayıtlı yazınızda yer alan önerilerinizin ve yazınıza ekli raporlarınızın Kurumumuzca değerlendirilmesi ve sonrasında Odanızın önerileri ve raporlarına ilişkin görüş alışverişinde bulunmak amacıyla toplantı talep edilmesi üzerine, 4 Aralık 2018 tarihinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü hizmet binasının 3. Kat toplantı salonunda Odanızın SEÇSİS Çalışma Grubu ile Kurumumuz yetkilileri arasında yapılan toplantıda görüşülen konular ve bu konular hakkındaki değerlendirmelere ilişkin aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir.

Söz konusu toplantıda ele alınan;

1-) "Sandık sonuç tutanakları tarandıktan sonra, itiraz ile ilçe seçim kurulları tarafından değiştirilen tutanak sonuçlarının, değişiklik sonucu itiraz sayısı gibi bilgileri de SEÇSİS-Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS) üzerinden vatandaş ile paylaşmamızın faydalı olacağı" ile ilgili olarak;

Kesin sonuçların ilanına kadar itiraz süreçlerinde, SEÇSİS uygulamaları aracılığıyla değişen sandık sonuç bilgileri ve ilçe seçim kurulu kararları, SEÇSİS-Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS) ile siyasi parti genel merkezleri ile eş zamanlı olarak paylaşılmaktadır.

Ayrıca, 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçiminden başlamak üzere, Başkanlığımızın <https://sonuç.ysk.gov.tr> adresinden, kesin seçim sonuçlarının ilanından sonra, itirazlı sandık sonuç tutanakları için düzenlenen denetim tutanağı vatandaş ile de paylaşılacaktır.

2-) "Veri girişlerinin manuel olarak değil sandık sonuç tutanaklarındaki verilerin görüntü işleme teknolojisi kullanılarak Seçim Bilişim Sistemine (SEÇSİS) aktarılması ve bunu kontrol edebilecek yeni sistemler kurulması" ile ilgili olarak;

Sandık sonuç tutanağında yer alan verilerin görüntü işleme teknolojisi kullanılarak Seçim Bilişim Sistemine (SEÇSİS) aktarılması ve bunu kontrol edebilecek yeni sistemler kurulması hususu Başkanlığımızca değerlendirilmektedir.

3-) İtiraz süresinin kısa olması nedeniyle sandık sonuç tutanaklarındaki hataların bu kısa süre içinde kontrol edilemediği, hataların daha sağlıklı olarak kontrol edilebilmesi için itiraz süresinin uzatılması" ile ilgili olarak;

İlçe ve il seçim kurulları ile Yüksek Seçim Kuruluna yapılacak itirazların süresi, 298 sayılı Kanununun 128, 129 ve 130. maddelerinde belirtilmiş olup, itiraz sürelerinin uzatılması hususu yasal düzenleme gerektirmekte olup, konu hakkında Kurulumuzca yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Bu evrakın aslı güvenli elektronik imza ile imzalıdır, fiziki olarak gönderilmez.

4-) "Sandık sonuç tutanaklarındaki verilerin SEÇSİS'e işlenmesi sırasındaki hataların önlenmesi için bir uyarı ya da kontrol sisteminin Yüksek Seçim Kurulu tarafından da yapılmasının faydalı olacağı, bu kapsamda, anomali raporları yapılması ve bu rapor sonuçlarının siyasi partiler ve vatandaşlarla paylaşılması" ile ilgili olarak;

Anomali raporlarının yapılması konusunda çalışmalar belli bir plan dahilinde yürütülmekte olup, 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimine hazır hale getirilmesi çalışmaları halen devam etmektedir.

5-) "Sandık sonucu verilerini daha net inceleyebilmeleri için Bilgisayar Mühendisleri Odasına veri setinin verilmesi ve excel formatında verilerin paylaşılması, ayrıca 2017 Halkoylaması sonuçlarının da incelenmek üzere verilmesi" ile ilgili olarak;

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun Ek 9. maddesinde; "İlçe seçim kurullarından Yüksek Seçim Kuruluna elektronik ortamda gönderilen sandık ölçekli seçim sonuçlarını, talepleri halinde seçime katılan siyasi parti genel merkezlerinin de eş zamanlı olarak izleyebilmeleri ve aynı formatta bilgisayar ortamında saklayabilmeleri için gerekli her türlü tedbir, Yüksek Seçim Kurulu tarafından alınır. Siyasi parti genel merkezleri bu suretle elde ettikleri seçim sonuçlarını, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen süre bitimine kadar kendi teşkilatlarına veya üçüncü şahıslara gönderemez ve kamuoyuna açıklayamaz.

Yüksek Seçim Kurulu, siyasi parti genel merkezlerinin kullanımına açılacak veri tabanları ile ilgili her türlü güvenlik tedbirlerini de alır." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu kanun hükmü kapsamında, sayım döküm işlemleri tamamlanan sandıkların, sandık kurullarınca tutulan ıslak imzalı ve kare kodlu;

1. Sayım döküm cetveli,
2. Sandık sonuç tutanakları,
3. İlçe seçim kurulu denetim ve birleştirme tutanakları,
4. İl birleştirme tutanakları,
5. Gümrük ilçe birleştirme tutanakları,
6. Gümrük kapıları birleştirme tutanağı,
7. Yurt dışı temsilcilik ve ülke birleştirme tutanakları,

seçim akşamı tarayıcılar marifetiyle elektronik ortama aktarılmakta ve Seçim Bilişim Sistemi (SEÇSİS) aracılığı ile seçime katılan ve talepte bulunan siyasi partilerle eş zamanlı olarak paylaşılmaktadır. Bu hizmeti gerçekleştirmek için geliştirdiğimiz sistemin adı "Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS)"dir ve isteyen partiye web servis olarak, isteyen partiye de web üzerinden kullanıcı adı ve şifre girmek suretiyle sonuçları görüntüleme ve kaydetme imkânı tanınmıştır. Oy verme süresi bitiminden itibaren sağlanan bu hizmet, seçim sonuçları kesinleşinceye kadar siyasi partilerimize açık halde kalmaktadır.

Böylece siyasi partiler, sandık kurulu üyelerinden aldığı tutanaklar ile elektronik ortamdaki sonuçları ve taranan tutanakları karşılaştırıp kontrollerini yaparlar. Dolayısıyla, sandık başında tutulan tutanaklar ile ilçe seçim kurullarınca SEÇSİS'e girilen sonuç verilerinin denetimi siyasi partilere sağlanmış olmaktadır.

Ayrıca, sonuçlar ve tüm ıslak imzalı tutanaklar, Başkanlığımızın <https://sonuç.ysk.gov.tr> adresinden şeffaf bir biçimde ilan edilerek kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

298 sayılı Kanunun Ek 9. maddesi gereğince, sandık ölçekli seçim sonuçları, seçime katılan ve talepte bulunan siyasi partiler ile eş zamanlı olarak paylaşılmakta olup, söz konusu verilerin Bilgisayar Mühendisleri Odasına yasa gereği verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

6-) "Sandık sonuç tutanaklarında yer alan geçersizlik sebebinin detaylandırılarak SEÇSİS'e yansıtılması ve kamuoyu ile paylaşılması" ile ilgili olarak;

Sandık kurullarınca tutulan ıslak imzalı ve kare kodlu sandık sonuç tutanakları, seçim akşamı tarayıcılar marifetiyle elektronik ortama aktarılmakta ve Seçim Bilişim Sistemi

Bu evrakın aslı güvenli elektronik imza ile imzalıdır, fiziki olarak gönderilmez.

(SEÇSİS) aracılığı ile seçime katılan ve talepte bulunan siyasi partilerle eş zamanlı olarak SEÇSİS-Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS) üzerinden paylaşılmaktadır. Oy verme süresi bitiminden itibaren sağlanan bu hizmet, seçim sonuçları kesinleşinceye kadar siyasi partilerimize açık halde kalmaktadır.

Ayrıca, sonuçlar ve tüm ıslak imzalı tutanaklar, Başkanlığımızın <https://sonuç.ysk.gov.tr> adresinden şeffaf bir biçimde ilan edilerek kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

7-) "Sandık sonuç tutanağının yanlış düzenlenmesi, sandık sonuç tutanağı ile sayım döküm cetvelleri arasındaki tutarsızlık, ikiz sandık sonuçları, veri girişi esnasında yapılan kaydırmalar ile ilgili tespitleri hakkındaki hataları düzeltmek için Yüksek Seçim Kurulunun önlemler alması gerektiği" ile ilgili olarak;

Sandık kurulu 7 kişiden oluşur. Sandıktan çıkan zarfları ve oy pusulalarını sayıp, dökümleri ve sonuçları tutanağa geçirmek işlemi 7 kişiden oluşan sandık kurulu tarafından yapılır. Seçimlerin temelini oluşturan 7 kişilik sandık kurullarının 5 kişisi, o ilçede en çok oy alan ilk 5 siyasi partinin temsilcisidir.

Ayrıca, sandık başı işlemlerini takip etmek üzere, seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, birer müşahit gönderebilir.

Seçmenler de oy sayım ve döküm işlemlerini takip edebilir.

Oy verme süresinin bitiminde, siyasi parti temsilcilerinin de yer aldığı sandık kurullarınca, müşahitlerin ve seçmenlerin gözetiminde açık olarak yapılan sayım ve döküm işlemi sonrasında, sonuçlar, sandık sonuç tutanağına geçirilmekte ve sandık kurulunca imzalanmaktadır.

Sandık kurulu üyelerince imzalanan ve sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş sandık sonuç tutanağının bir sureti öncelikle sandık kurulunun siyasi parti üyelerine imza karşılığı verilir, bir örneği de sandık çevresi içinde herkesin görebileceği bir yere asılır. Ayrıca, sandık sonuç tutanağının bir örneği seçime katılan siyasi partilerin müşahitlerine ve bağımsız adayların müşahitlerine de verilir.

Sandık sonuç tutanağının bir örneği de, sandık kurulu başkanı ve ad çekme ile seçilecek en az 2 üye tarafından ilçe seçim kuruluna teslim edilir. Kurulun diğer üyeleri ile müşahitler de isterlerse ve taşıta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanmak suretiyle katılabilirler. İlçe seçim kurullarınca da, sandık kurullarınca düzenlenen sandık sonuç tutanağında yer alan bilgiler Seçim Bilişim Sistemine (SEÇSİS) girilir.

Bununla birlikte, sayım döküm işlemleri tamamlanan sandıkların, sandık kurullarınca tutulan ıslak imzalı ve kare kodlu;

1. Sayım döküm cetveli,
2. Sandık sonuç tutanakları,
3. İlçe seçim kurulu denetim ve birleştirme tutanakları,
4. İl birleştirme tutanakları,
5. Gümrük ilçe birleştirme tutanakları,
6. Gümrük kapıları birleştirme tutanağı,
7. Yurt dışı temsilcilik ve ülke birleştirme tutanakları,

seçim akşamı tarayıcılar marifetiyle elektronik ortama aktarılmakta ve Seçim Bilişim Sistemi (SEÇSİS) aracılığı ile seçime katılan ve talepte bulunan siyasi partilerle eş zamanlı olarak paylaşılmaktadır. Bu hizmeti gerçekleştirmek için geliştirdiğimiz sistemin adı "Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS)"dir ve isteyen partiye web servis olarak, isteyen partiye de web üzerinden kullanıcı adı ve şifre girmek suretiyle sonuçları görüntüleme ve kaydetme imkânı tanınmıştır. Oy verme süresi bitiminden itibaren sağlanan bu hizmet, seçim sonuçları kesinleşinceye kadar siyasi partilerimize açık halde kalmaktadır.

Böylece siyasi partiler, sandık kurulu üyelerinden aldığı tutanaklar ile elektronik ortamdaki sonuçları ve taranan tutanakları karşılaştırıp kontrollerini yaparlar. Dolayısıyla,

Bu evrakın aslı güvenli elektronik imza ile imzalıdır, fiziki olarak gönderilmez.

sandık başında tutulan tutanaklar ile ilçe seçim kurullarınca SEÇSİS'e girilen sonuç verilerinin denetimi siyasi partilere sağlanmış olmaktadır.

Kesin sonuçların ilanına kadar itiraz süreçlerinde, SEÇSİS uygulamaları aracılığıyla değişen sandık sonuç bilgileri ve ilçe seçim kurulu kararları, SEÇSİS-Sandık Sonuç Paylaşım Sistemi (SSPS) ile aynı şekilde siyasi parti genel merkezleri ile paylaşılmaktadır.

298 sayılı Kanununun 110. maddesi gereğince, bu kanunda gösterilen kurulların veya kurul başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı seçme yeterliğine sahip yurttaşlar, siyasi partiler veya bunların tüzüklerine göre kuruluş kademelerinin başkanları veya vekilleri, müşahitler, adaylar ve milletvekilleri sandık başındaki iş ve işlemlere karşı sandık kurullarına, ilçe, il ve Yüksek Seçim Kuruluna 298 sayılı Kanununun 127, 128, 129 ve 130. maddelerinde belirtilen süreler içinde itiraz edebilme hakkına sahiptirler.

Yukarıda yer verilen açıklamalara ilaveten, 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak Mahalli İdareler Genel Seçimlerine yönelik olarak aşağıdaki hususlara da değinilmesinde yarar görülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 79. maddesi ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 14. maddesinin onuncu bendi hükümleri uyarınca, seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapmaya ve yaptırmaya, bu hususta gerekli önlemleri almaya ve gereken genelgeleri zamanında hazırlayıp yayınlamaya görevli ve yetkili kılınan Yüksek Seçim Kurulu, önceki seçimlerde olduğu gibi bu seçimde de ilgili kanunlarda öngörülen işlemlerin, zamanında ve düzen içinde yürütülmesi ve yapılmasını sağlamak amacıyla gerekli bütün karar ve genelgeleri hazırlayarak siyasi partilerle, ilgili kurum ve kuruluşlar ve kamuoyu ile paylaşmıştır.

Öncelikle seçmen kütüğünün güncelleştirilmesi, sandık kurullarının görev ve yetkileri ile il ve ilçe seçim kurullarının görev ve yetkilerine ilişkin genelgelerden bahsedilmesi önem arz etmektedir. Bu itibarla,

a) Yurt içi ve yurt dışı seçmen kütüğü, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 33 ve 35. maddeleri gereğince, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün Adres Kayıt Sistemindeki yerleşim yeri adresi bilgileri esas alınarak düzenlenmekte ve her seçim döneminde güncelleştirilmektedir.

31 Mart 2019 Pazar günü yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçiminde kullanılacak olan seçmen listelerinin güncelleştirme işlemleri, Yüksek Seçim Kurulununun 28/12/2018 tarihli ve 1134 sayılı kararı ile kabul edilen "Yurt İçi Seçmen Kütüğünün Güncelleştirilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir 140/I sayılı Genelge" hükümleri uyarınca yapılmış olup, söz konusu Genelge'de, askı süresi içinde (4-17 Ocak 2019) muhtarlık bölgesi askı listelerine yazılacak ve yazılmayacak olanlar, muhtarlık bölgesi askı listelerinde ismi bulunmayanların yazımı ile kayıtlarda değişiklik/düzeltilme yapılması veya yerleşim yerini değiştirenlerin yazımının ne şekilde yapılması gerektiği hususu detaylı olarak açıklanmıştır.

Kurulumuzun 2018/1134 sayılı kararı ve eki 140/I sayılı Genelge, Resmî Gazetenin 29/12/2018 tarihli, 30640 (3. Mükerrer) sayılı nüshasında ve Kurumumuzun internet sitesi www.ysk.gov.tr adresinde yayımlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuş, ayrıca Adalet Bakanlığına, İçişleri Bakanlığına, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, duyuru için Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna, il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ve seçime katılma yeterliğine sahip siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmiştir.

b) Seçimlerin düzen içinde ve dürüstlikle yönetilip, sonuçlandırılması ve uygulamada birliğin sağlanması amacı ile Yüksek Seçim Kurulununun 26/12/2018 tarihli, 1129 sayılı kararı ile kabul edilen "Sandık Kurullarınının Görev ve Yetkilerini Gösterir 138 Sayılı Genelge" ve bu Genelgenin 43 ve 48. maddelerinde değişiklik yapılmasına ilişkin Yüksek Seçim Kurulununun 15/01/2019 tarihli, 2019/128 sayılı kararı Resmî Gazete'de (R.G. 26/12/2018-30637; 16/01/2019-30657) ve Başkanlığımızın www.ysk.gov.tr adresinde

Bu evrakın aslı güvenli elektronik imza ile imzalıdır, fiziki olarak gönderilmez.

yayımlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuş, ayrıca il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ve seçime katılma yeterliğine sahip siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmiştir. Söz konusu Genelge'de, il genel meclisi üyelikleri, belediye başkanlığı (büyükşehir belediye başkanlığı dâhil) ve belediye meclisi üyelikleri, mahalle muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeliği, köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyeliği seçimlerinde sandık kurullarının görev ve yetkileri, uygulayacakları işlemler, oy verme şekilleri, şikâyet ve itirazlar ile bunların incelenme usulleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

c) 31 Mart 2019 Pazar günü yapılacak Mahalli İdareler Seçimlerinin sağlıklı ve düzenli yürütülüp sonuçlandırılması amacıyla il, ilçe ve geçici ilçe seçim kurullarının görev ve yetkilerini içeren 139 sayılı Genelge, Yüksek Seçim Kurulunun 26/12/2018 tarihli ve 1128 sayılı kararı ile kabul edilerek 26/12/2018 tarihli, 30637 sayılı Resmi Gazete'de ve Başkanlığımızın www.ysk.gov.tr adresinde yayımlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuş, ayrıca il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ve seçime katılma yeterliğine sahip siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmiştir. Söz konusu Genelge'nin 16. maddesinde, seçim kurullarınca seçim sonuçlarının birleştirilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar detaylı olarak düzenlenmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu Genelgeler, Başkanlığımızca kitap halinde bastırılarak, sandık kurullarında görev yapacak kişilere dağıtılmak üzere seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica olunur.

Sadi GÜVEN
Yüksek Seçim Kurulu Başkanı

Bu evrakın aslı güvenli elektronik imza ile imzalıdır, fiziki olarak gönderilmez.

Kızılırmak Cad. No: 9 Küçükesat 06640 ANKARA

Telefon: (0 312) 419 90 11 (10 Hat) Faks: (0 312) 419 90 52

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Eğitim ve Tanıtma Şube Müdürlüğü

e-posta-etsm@ysk.gov.tr